

Arvid Grundekjøn
grundekj@creati.no

Vår ref.: 170019/23261

Dato: 27. februar 2019

SAMARBEIDSAVTALE MELLOM AKO KUNSTSTIFTELSE OG SKMU, BESTEMMELSEN OM MISLIGHOLD.

1. INNLEDNING.

- 1.1. Jeg er blitt informert om at det i samtaler den 26. februar kom frem at det fremdeles hersker en viss uklarhet om bestemmelsene vedrørende mislighold og hevning i Samarbeidsavtalen mellom AKO Kunststiftelse og SKMU. Usikkerheten har særlig knyttet seg til om AKO Kunststiftelse kan misligholde avtalen og som følge av dette kreve kunstsamlingen tilbake. Jeg er bedt om å belyse dette.
- 1.2. Undertegnede er forretningsfører for AKO Kunststiftelse og har derfor grundig kjennskap til avtalen.
- 1.3. Som det fremgår nedenfor er det klart at AKO Kunststiftelse ikke kan kreve kunstsamlingen tilbake som følge av eget mislighold. Dersom AKO Kunststiftelse misligholder avtalen kan SKMU fritt velge om man vil beholde eller levere samlingen tilbake. Kun ved vesentlig mislighold fra SKMU`s side kan AKO Kunststiftelse kreve tilbakelevering.

Dette er nærmere begrunnet nedenfor.

2. MISLIGHOLDSBESTEMMELSEN, HEVNING.

- 2.1. Samarbeidsavtalen inneholder primært to forpliktelser for AKO Kunststiftelse, dvs. overlevering av en betydelig kunstsamling ved ferdigstilling av Kunstsiloen, samt diverse pengegaver, som pr. dato beløper seg til godt over NOK 30 millioner. SKMU`s hovedforpliktelser er å bidra til at Kunstsiloen kan realiseres slik at samlingen blir offentlig tilgjengelig, samt noen forpliktelser med hensyn til å ta vare på samlingen (lagring, forsikring m.v.). På grunn av de gjensidige forpliktelsene (dog med meget stor verdimesig skjevhet til fordel for SKMU) inneholder avtalen bestemmelser om hva som skal skje dersom en av

partene misligholder avtalen.

- 2.2. Bestemmelsen om mislighold (avtalens punkt 6) inneholder følgende om mislighold fra AKO Kunststiftelse`s side;

«Dersom AKO misligholder noe punkt i denne Avtalen, kan SKMU kreve at AKO retter opp og avhjelper misligholdet så snart som mulig. Et slikt krav om avhjelp skal fremmes skriftlig av SKMU innen rimelig tid etter at man fikk kunnskap om misligholdet. Dersom misligholdet avhjelpest så snart som mulig, vil misligholdet ikke utløse noen andre krav mot AKO. Dersom AKO misligholder noe punkt i denne Avtalen, og misligholdet ikke avhjelpest og ansees som vesentlig, gir det SKMU rett til å heve Avtalen. Et krav om hevning skal varsles skriftligskriftlig innen rimelig tid etter at SKMU fikk kunnskap om de forhold som begrunner hevningskravet. Dersom hevningskravet ikke varsles innen rimelig tid tapes retten til å kreve hevning.»

Etter en justering av avtaletekstens punkt 6, 6 avsnitt (Addendum datert 09.02.2018) lyder siste avsnitt i punkt 6 som følger:

«Dersom SKMU velger å heve Avtalen som følge av at AKO vesentlig misligholder denne, skal samtlige verk i Tangensamlingen tilbakeføres AKO. Kostnadene ved slik tilbakeføring skal dekkes av AKO. I tillegg kan SKMU kreve erstattet sine direkte økonomiske tap som følge av misligholdet.»

(Mine understrekninger)

- 2.3. Avtalen legger altså til grunn at dersom AKO Kunststiftelse misligholder sine forpliktelser kan SKMU velge å heve avtalen. I så fall skal kunstsamlingen tilbakeføres, og AKO Kunststiftelse må erstatte SKMU`s direkte tap som følge av dette. SKMU har for øvrig også andre valgmuligheter.

3. ALMINNELIG NORSK RETT.

- 3.1. Dersom den ene part i en avtale misligholder, kan den andre part gjøre gjeldende såkalte misligholdsbeføyelser, det vil si fremme forskjellige typer krav mot den misligholdende part. Dette følger av alminnelig norsk obligasjonsrett. Helt kort kan misligholdsbeføyelsene beskrives slik;

- 1) Krav om gjennomføring av avtalen (naturaloppfyllelse),
- 2) Krav om erstatning eller prisjustering,
- 3) Krav om hevning (når misligholdet er vesentlig).

Misligholdsbeføyelsene kan kreves gjennomført ved dom og kan tvangsfullbyrdes.

- 3.2. Misligholdsbeføyelser kan selvsagt bare gjøres gjeldende av den part som ikke selv misligholder. Dette samsvarer med avtalen. Dersom AKO Kunststiftelse skulle misligholde avtalen er det SKMU som velger hvilke misligholdsbeføyelser som skal benyttes.

Som allerede nevnt inneholder avtalen bestemmelse om at dersom AKO skulle misligholde «kan SKMU kreve at AKO Kunststiftelse retter opp og avhjelper misligholdet så snart som mulig». Dette samsvarer med 1) over, som gir rett til å kreve avtalen gjennomført.

SKMU har også rett til å heve avtalen og kreve erstatning. Dette samsvarer med 2) og 3) over. Avtalen er med andre ord helt i samsvar med alminnelig norsk rett.

- 3.3. Å heve en avtale innebærer at partenes ytelser så langt mulig skal tilbakeføres. Dette er langt på vei hele poenget ved hevning, som skal gjenopprette situasjonen slik den var før avtalen ble inngått. Hevningsbestemmelsen i avtalen er helt i tråd med dette.

4. SKMU`S RETTSTILLING VED MISLIGHOLD FRA AKO`S SIDE.

- 4.1. Dersom AKO skulle misligholde avtalen kan altså SKMU velge hva man vil gjøre. Jeg viser til Professor Kai Krüger, Norsk Kontraktsrett, side 763;

«I forhold der de materielle hevningvilkår er tilfredstillet, blir utgangspunktet at skadelidte har en opsjon på utøvelse av hevningrett. Foretrekker han å beholde ytelsen, for eksempel mot erstatning eller prisavslag, står det ham fritt.» Dette utsagn samsvarer med all norsk juridisk litteratur og rettspraksis.

- 4.2. I en misligholdssituasjon kan altså SKMU enten kreve at avtalen gjennomføres ved dom eller kreve hevning. SKMU kan fritt velge det alternativ som best tjener SKMU`s interesser. AKO Kunststiftelse gis ikke rett til å kreve noe som helst ved eget mislighold.

Det er et betydelig misforhold mellom de ytelser partene har forpliktet seg til etter avtalen. Det er derfor ganske utenkelig at SKMU skulle velge hevning i stedet for å fastholde avtalen dersom AKO Kunststiftelse skulle misligholde. En diskusjon om konsekvensene av en eventuell hevning av avtalen fra SKMU`s side fremstår derfor som en høyst teoretisk øvelse.

Det som er helt klart er at AKO Kunststiftelse ikke kan misligholde avtalen og derved fremtvinge tilbakelevering av Kunstsamlingen. Dersom AKO Kunststiftelse mot enhver formodning skulle misligholde avtalen er det utelukkende SKMU som avgjør konsekvensene av dette.

Konklusjonen er rettslig sett ikke tvilsom.

Med vennlig hilsen

ADVOKATFIRMAET INTERJURIS DA

Jens Richard Andersen
Advokat (H)
jra@interjuris.no